

การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

THE DEVELOPMENT OF A HOLISTIC EARLY CHILDHOOD EDUCATION
MANAGEMENT MODEL FOR CHILD DEVELOPMENT CENTER, PHUNPHIN
DISTRICT, SURATTHANI PROVINCE

จิรประภา มีหนู^{1*}

Jiraprapa Meenu

ญาณิศา บุญจิตรี^{*}

Yanisa Boonchit

บรรจง เจริญสุข^{*}

Banjong Jaroensuk

Corresponding Author E-mail: jiraprapameenu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม 2) พัฒนาแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม 3) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมประชากร ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จำนวน 71 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.99 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม พิจารณาตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม ประชากรเดียวกับขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา

2. รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการศึกษาและ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, ปฐมวัย, องค์รวม, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, การพัฒนารูปแบบ

* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the state of the early childhood education management model using a holistic approach 2) to develop the early childhood education management model using a holistic approach 3) to determine the suitability and feasibility of the early childhood education management model using a holistic approach for child development centers in Phunphin District, Surat Thani Province. The research procedure consisted of three steps. Step 1 was used to study the state of early childhood education management using a holistic approach from the population of 71 child development center personnel in Phunphin District selected by purposive sampling. Data were collected by a questionnaire with a reliability of 0.99 and were analyzed by mean and standard deviation. Step 2 was used to develop the early childhood education management model using a holistic approach, which model was examined by five experts. Step 3 was used to determine the suitability and feasibility of the early childhood education management model using a holistic approach with the population taken from Step 1. Data were collected by a suitability and feasibility form with a reliability of 0.95 and were analyzed by mean and standard deviation.

The results of this research found that:

1. The state of the early childhood education management using a holistic approach was at a high level in overall and each aspect ranked in descending order: organization of learning experiences, promotion of personnel development, curriculum management, and creation of a cooperative network in education management.

2. The early childhood education management model using a holistic approach comprised four components: 1) principle 2) objective 3) process of educational management 4) success condition.

3. The determination of the early childhood education management model using a holistic approach showed that overall the suitability and feasibility of the model were at the highest level.

Keywords: Education management, Early childhood, Holistic approach, Child development centers, Model development

บทนำ

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและการพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิต เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่งและเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562, น. 1) การจัดการศึกษา

ปฐมวัยจึงต้องดำเนินการบนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างเป็นองค์รวม และสมดุลครบทุกด้าน ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย นอกจากนี้ยังต้องสอดคล้องกับการทำงานของสมอง การเสริมสร้างทักษะการคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยการสร้างวินัยเชิงบวก รวมทั้งให้การศึกษาที่มีคุณภาพ ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการและเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตรด้วยวิธีการประเมินตามสภาพจริงที่สะท้อนถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ที่แท้จริงของเด็ก ซึ่งครอบคลุมสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชน ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพชีวิตไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรม และความเป็นไทยกับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, น. 3)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่มีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับประชาชนในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ บริการสาธารณะด้านการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ซึ่งการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาในระดับท้องถิ่นจะช่วยสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ด้วยมาตรการการกระจายอำนาจและการกระจายงบประมาณสู่จังหวัด ท้องถิ่น และสถานศึกษาเพื่อให้ท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้น (วุฒิสภา ตันไชย, 2559, น. 73) ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้นเอง ดังนั้น มาตรฐานการดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้าง อาคาร สถานที่ และการบริหารงาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, น. ก-ข)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในหลายช่วงอายุเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 2-5 ปี ที่เข้ารับบริการบริการทุกคนให้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์แข็งแรง มีพัฒนาการตามวัยอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล มีพัฒนาการที่เหมาะสมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านวินัย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เป็นผู้มีความดี จริยธรรม มีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชนและประเทศชาติ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560, น. 3) แต่จากการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาหลายประการ ได้แก่ ครูและผู้ดูแลเด็ก ครูหรือผู้ดูแลเด็กยังไม่สามารถจัดการความท้าทายในห้องเรียนและส่งเสริมทักษะให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ได้รับการพัฒนา/ฝึกอบรมในระดับต่ำ ระบบการติดตามและประเมินผลยังคงมีมาตรฐานค่อนข้างมีความซ้ำซ้อนและประกอบด้วยหลายตัวชี้วัด และขาดการตระหนัก

ถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น ๆ รวมถึงสังคมในภาพรวมยังไม่มากพอที่จะสร้างแรงกดดันทางสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562, น. 9-10)

จากเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางโดยมีแนวคิดในการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมให้สามารถพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม สำหรับได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 26 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 12 คน และครู/ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 33 คน รวม 71 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ลักษณะแบบตรวจสอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หาค่าความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990, pp. 202-204) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.99

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2. ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ดำเนินการโดยการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมมายกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ แล้วดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของร่างรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ดำเนินการโดยการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 26 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 12 คน และครู/ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 33 คน รวม 71 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

3.2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ลักษณะแบบตรวจสอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990, pp. 202-204) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.95

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

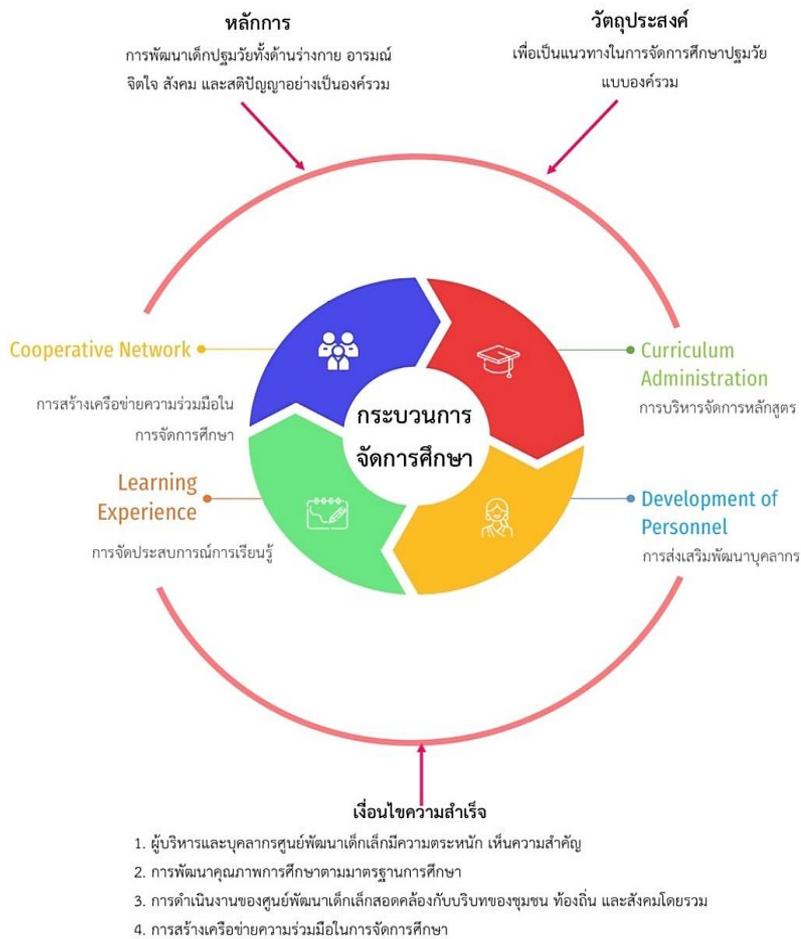
สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.17$, $\sigma=0.59$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\mu=4.27$, $\sigma=0.64$) ด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพ ($\mu=4.20$, $\sigma=0.62$) ด้านการบริหารจัดการ

หลักสูตร ($\mu=4.18$, $\sigma=0.58$) และด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา ($\mu=4.05$, $\sigma=0.64$)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีองค์ประกอบของรูปแบบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการศึกษา 4) เงื่อนไขความสำเร็จ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดยมีรายละเอียดรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

2.1 หลักการ การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงต้องดำเนินการบนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างเป็นองค์รวม และสมดุลครบทุก

ด้าน ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย นอกจากนี้ยังต้องสอดคล้องกับการทำงานของสมอง การเสริมสร้างทักษะการคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยการสร้างวินัยเชิงบวก รวมทั้งการให้การศึกษาที่มีคุณภาพด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการและเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตรด้วยวิธีการประเมินตามสภาพจริงที่สะท้อนถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ที่แท้จริงของเด็ก

2.2 วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่สอดคล้องกับบริบทและนโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 กระบวนการจัดการศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 4 งานหลัก ได้แก่ การบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ผู้บริหาร การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ผู้สอน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

2) องค์ประกอบที่ 2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 งานหลัก ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยยึดหลักการบูรณาการ และการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชนและผู้ปกครอง

3) องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย 3 งานหลัก ได้แก่ การกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการติดตามและประเมินผลการพัฒนา

4) องค์ประกอบที่ 4 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 2 งานหลัก ได้แก่ การกำหนดแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการสนับสนุนและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

2.4 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่

1) ผู้บริหารและบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความตระหนัก เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างเป็นองค์รวม

2) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถสร้างความเชื่อมั่นจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวม

3) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น และสังคมโดยรวม

4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างแท้จริง

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.57$, $\sigma=0.44$)

อภิปรายผลการวิจัย

สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้น อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาแบบองค์รวม เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาเด็กเป็นลำดับขั้นตอน เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ค้นพบตนเอง มุ่งสร้างความตระหนัก ความเข้าใจตนเอง เน้นความสำคัญในการพัฒนากาย จิตใจ อารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่หลักการสอนหลายรูปแบบ จึงส่งผลให้สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับมากที่สุดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, น.5) กล่าวว่า การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมคำนึงถึงความสมดุลและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้านในการดูแลพัฒนา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก ซึ่งในแต่ละด้านของพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต้องการการส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโต และมีพัฒนาการสมวัยอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเป็นแนวทางที่สำคัญในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรู้ความเข้าใจ จะทำให้สามารถทำนายพัฒนาการในลำดับต่อไปได้ และสามารถวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกามาศ มาตย์เทพ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ระดับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร หลักคำ และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 ปี โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 ปี โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีองค์ประกอบของรูปแบบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการศึกษา และเงื่อนไขความสำเร็จ ที่เป็นเช่นนั้นอาจ

เนื่องมาจากการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งยังศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม ซึ่งมีโครงสร้างและเนื้อหา สอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงส่งผลให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 องค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของอร่าม วัฒนะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และกระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัด มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา ยอดอุโมงค์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคเหนือตอนบนมีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการและเหตุผลของรูปแบบ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 สาระสำคัญของรูปแบบ ส่วนที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้และส่วนที่ 5 เงื่อนไขของรูปแบบ

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก ในการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกระบวนการในการศึกษาตามขั้นตอนโดยการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ร่วมกับการศึกษาข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เสนอผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบ จึงส่งผลให้รูปแบบการจัด

การศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิสา สก๊อต และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ผลยืนยันการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจรูญ ยอดอุโมงค์, กรองทิพย์ นาควิเชตร, ศรุตฯ ชัยสุวรรณ และสงวนพงศ์ ชวนชม (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า ระดับความคิดเห็นด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา โดยรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่พัฒนาขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นระบบ มีคุณภาพตามหลักวิชาการ และมีมาตรฐานการดำเนินงานและการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างเป็นองค์รวม และสมดุลครบทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1.1 การนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไปใช้ ควรศึกษารูปแบบให้เข้าใจในทุกขั้นตอน อย่างละเอียด เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับศักยภาพ ความพร้อม และบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมตามรูปแบบบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรเปิดโอกาสผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครู ผู้ดูแลเด็ก บุคลากรทางการศึกษา ชุมชนท้องถิ่น ผู้ปกครอง สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงเพื่อเกื้อหนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวม เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปใช้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานตามรูปแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาครู และผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กแบบองค์รวม เพื่อให้เข้าใจแนวทางในการดูแลเด็กที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

แหล่งอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559*. กรมฯ.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). *คู่มือแนวทางการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ.

จรรยา ยอดอุโมงค์, กรองทิพย์ นาควิเชตร, ศรุตดา ชัยสุวรรณ, และสงวนพงศ์ ขวนชม. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือตอนบน. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 12(1), 10-18.

ผกามาศ มาตย์เทพ. (2561). *สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา] ไม้ได้ตีพิมพ์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วุฒิสสาร ต้นไชย. (2559). *รูปแบบและประเภทการจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ชัน แพคเก็จจั้ง (2014).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แนวทางการขยายผลการจัดการ เรียนรู้อย่างมีคุณภาพในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกรณีศึกษา: การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สำนักงานฯ.

สุนทร หลักคำ และคณะ. (2561). *การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 ปี โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สุนิสา สก๊อต, สฤณีพงษ์ ลิ้มปิยะเสียร และพัชรี ผลโยธิน. (2560). การพัฒนาแบบการบริหาร การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบองค์รวมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก. *วารสารมหาวิทยาลัยราช ภัฏยะลา*, 12(1), 179-191.

อร่าม วัฒนะ. (2561). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). Harper Collins Publishers.